

Príloha č. 12 výzvy

Informácia o inkluzívnom vzdelávaní

Akákoľvek forma diskriminácie vrátane segregácie je zakázaná Ústavou SR, zákonom o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) a zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „školský zákon“).

Žiak má v zmysle školského zákona právo na:

- rovnoprávny prístup ku vzdelávaniu,
- individuálny prístup rešpektujúci jeho schopnosti a možnosti, nadanie a zdravotný stav v rozsahu ustanovenom školským zákonom,
- úctu k jeho vierovyznaniu, svetonázoru, národnostnej a etnickej príslušnosti,
- poskytovanie poradenstva a služieb spojených s výchovou a vzdelávaním,
- organizáciu výchovy a vzdelávania primeranú jeho veku, schopnostiam, záujmom, zdravotnému stavu a v súlade so zásadami psychohygieny,
- na individuálne vzdelávanie za podmienok ustanovených týmto zákonom podľa § 24.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami má právo na výchovu a vzdelávanie s využitím špecifických foriem a metód, ktoré zodpovedajú jeho potrebám, a na vytvorenie nevyhnutných podmienok, ktoré túto výchovu a vzdelávanie umožňujú vrátane špeciálnych učebníc a špeciálnych didaktických a kompenzačných pomôcok.

Požiadavky na úpravu podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní pre žiaka, ktoré vyplývajú z jeho zdravotného znevýhodnenia alebo nadania alebo jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí, uplatnenie ktorých je nevyhnutné na rozvoj schopností alebo osobnosti žiaka a dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti je v zmysle školského zákona potrebné zabezpečiť a uplatňovať pre všetkých žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vrátane žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Inkluzívne vzdelávanie predstavuje spôsob edukácie v bežných školách, ktorého podstatou je právo každého žiaka na kvalitné vzdelanie, s kladením dôrazu na búranie bariér v školstve, ktoré znemožňujú rovnocenný prístup k výchove a vzdelávaniu.

Inklúzia vyžaduje viac než len fyzickú prítomnosť žiaka a zahŕňa nutnosť transformovať školy, ich učebné osnovy, spôsoby hodnotenia, pedagogické metódy a podporné programy tak, aby boli žiaci ich plnohodnotnými členmi.

Inklúzia vo vzdelávaní je založená na týchto predpokladoch a procesoch:

- všetci žiaci a pracovníci školy sú rovnako dôležití;
- zvyšovanie miery zapojenia žiakov (znižovanie miery vyčlenenia) do školskej kultúry, vzdelávacieho procesu a komunity;
- vytvorenie kultúry, politiky a praxe tak, aby bola zohľadnená rôznorodosť žiakov;
- odstraňovanie prekážok vo vzdelávaní a zapojenie všetkých žiakov, teda nie len tých, ktorí sú označení ako žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami;
- využívanie skúseností z konkrétnych prípadov prekonávania prekážok v prístupe a zapojení tak, aby z nich mohli čerpať aj ostatní žiaci;
- vnímanie rozdielov medzi žiakmi ako inšpiráciu pre podporu učenia a nie ako problém, ktorý je potrebné riešiť;
- uznávanie práva žiakov na vzdelávanie v mieste kde žijú;
- vyzdvihovanie úlohy škôl pri budovaní spoločenstva a rozvoji hodnôt nie len pri zvyšovaní výkonov žiakov;
- podpora vzájomne prospešných vzťahov medzi školami a okolitou komunitou.

Príklady inkluzívnych opatrení vo výchove a vzdelávaní:

- využívanie pedagogických a odborných zamestnancov podľa potrieb žiakov (pedagogický asistent, školský psychológ, špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg, logopéd atď.);
- využívanie celodenného výchovného systému;
- multikultúrna výchova;
- individuálne začlenenie;
- opatrenia na zlepšenie dochádzky, správania a vzdelávacích výsledkov;
- poradenská a osvetovú činnosť pedagogických a odborných zamestnancov škôl pre zákonných zástupcov žiakov a pod.